

در این مقاله قصد داریم شما را با موارد مصرف کلوزاپین، مزایا و عوارض جانبی این دارو بطور کامل آشنا کنیم. کلوزاپین عضوی از خانواده داروهای ضد روان پریشی است. این دارو غالباً برای درمان اسکیزوفرنی استفاده میشود. البته مصرف این دارو به معنای درمان کامل بیماری نیست اما تا حدود زیادی به کاهش علائمی مثل پریشانی، شنیدن توهمات و اختلالات فکری کمک میکند. کلوزاپین برای افرادی که حداقل دو داروی ضد روان پریشی مشابه را امتحان کرده اند، اما پاسخ خوبی نگرفته اند، بهترین گزینه است. لازم به ذکر است که هیچ دارویی را بدون نسخه روانپزشک استفاده نکنید.

کلوزاپین برای چه اختلالاتی مناسب است؟

کلوزاپین برای درمان برخی اختلالات سایکوتیک مثل اسکیزوفرنی و اسکیزوافکتیو کاربرد دارد. این دارو یکی از پرکاربردترین داروهای ضد روان پریشی محسوب میشود. کلوزاپین با کاهش توهمات، از خودکشی در افراد مبتلا به اختلالات روان پریشی جلوگیری میکند. مصرف این دارو باعث میشود تا مبتلایان مثبت فکر کنند و کمتر دچار حملات عصبی شوند. اسکیزوفرنی، نوعی اختلال روانی است که در آن افراد دچار توهم، هذیان، گفتار آشفته و رفتار آشفته میشوند. اسکیزوفرنی یک اختلال از نوع سایکوتیک است که می تواند با پیش آگهی خوب یا بد همراه باشد. معمولاً افراد مبتلا به درمان مادام العمر نیاز دارند و بهتر است تحت نظر روانپزشک باقی بمانند. از مهمترین موارد مصرف کلوزاپین، میتوان به درمان بیماران مبتلا به طیف اسکیزوفرنی اشاره کرد. کلوزاپین در درمان بعضی از اختلالات خلقی، پرخاشگری و روان پریشی هم استفاده میشود.

مکانیسم اثر کلوزاپین چگونه است؟

کلوزاپین روی گیرنده های دوپامینی خصوصاً (D۴) و سروتونرژیک اثر میکند. این دارو همچنین اثر مهاری روی گیرنده های هیستامینی، آدرنرژیک و کولیرنژیک از خود نشان میدهد. مصرف این دارو ممکن است با سرگیجه، خواب آلودگی، تشنج، تعریق شدید، سردرد و حالت تهوع همراه باشد. به همین دلیل درمان معمولاً با دوز کم شروع میشود و سپس دوز مصرفی به آرامی افزایش پیدا کند. از آنجایی که کلوزاپین باعث کاهش گلبول های سفید خون میشود، از انجام آزمایشهای خون نباید غافل شد. ضمناً مصرف کلوزاپین را نباید بدون مشورت با روانپزشک شروع و یا قطع کرد. گاهی با قطع ناگهانی برخی داروها ممکن است شرایط بسیار وخیم تر شود. این دارو معمولاً به صورت قرص یا سوسپانسیون خوراکی برای مبتلایان تجویز شده و باید یک یا دو بار در روز استفاده شود.

عوارض جانبی مصرف کلوزاپین

- خواب آلودگی، سردرد، تاری دید، سرگیجه، آگرانولوسیتوز (فقدان سلول های سفید خون)، سبکی سر، یبوست، اختلالات قلبی، لرزش و افزایش وزن از جمله عوارض مصرف کلوزاپین است که با عادت کردن بدن به دارو تا حدودی از شدت اثرات کم می شود.
- در صورت استفاده از دارو، برای جلوگیری از یبوست توصیه می شود فیبر غذایی بیشتری مصرف کنید، آب کافی بنوشید و فعالیت بدنی داشته باشید.
- گاهی اوقات مصرف این دارو باعث افزایش قند خون شما می شود. در صورت دیابتی بودن حتماً به میزان قند خون خود توجه کنید.
- بعلاوه، این دارو ممکن است باعث افزایش وزن و افزایش سطح کلسترول خون شما شود. این اثرات به همراه دیابت، ممکن است باعث افزایش ابتلا به بیماری های قلبی شود.
- در صورتی که با علائمی مثل کشیدگی صورت یا عضله، استفراغ، قطع تنفس هنگام خواب، یبوست شدید و تشنج مواجه شدید، سریعاً به پزشک معالج مراجعه کنید.
- ایجاد سندروم بدخیم نورولپتیک، از عوارض نادری است که در صورت مصرف این دارو ایجاد می شود. مشاهده علائمی مثل سفتی عضله، خستگی شدید، ضعف، تعریق، گیجی و ضربان قلب سریع بعد از مصرف دارو را حتماً جدی بگیرید.

عوارض جانبی کلوزاپین در وسواس

وسواس فکری نوعی اختلال است که فرد مبتلا تمایل زیادی به انجام کارهای تکراری دارد. رفتارهای تکراری مثل شستن مداوم دست ها، بررسی دقیق کارها یا تمیز کردن وسایل و اشیا به طور مکرر از علایم این اختلال ذهنی هستند. وسواس فکری می تواند باعث اختلال در فعالیت های روزمره و تعاملات اجتماعی فرد شود.

شاید وسواس فکری را بتوان یکی از عوارض جانبی مصرف این دارو محسوب کرد. هرچند تا امروز چندین بررسی درباره ارتباط بین مصرف کلوزاپین و وسواس انجام شده است، اما هنوز نحوه ارتباط آنها به خوبی قابل درک نیست. بروز علائم وسواس فکری، در بیشتر از ۲۰٪ از بیماران تحت درمان با کلوزاپین شاید کمی ناخوشایند باشد. این دارو از نظر قدرت تاثیرگذاری در مقایسه با سایر داروهای ضد روان پریشی در درجه اول قرار دارد.

گاهی اوقات بروز وسواس فکری ناشی از این دارو در بیماران مبتلا به روان پریشی، به عنوان بدتر شدن وضعیت بیماری تفسیر می شود. اگرچه وسواس فکری در بیماران تحت درمان با اکثر داروهای ضد روان پریشی دیده میشود، اما بروز این عارضه در درمان با کلوزاپین بیشتر است. در نتیجه، این اختلال منجر به اعلام عدم موفقیت کامل در درمان با این دارو تلقی میشود.

داروی جایگزین کلوزاپین چیست؟

غالباً، برای درمان اسکیزوفرنی داروهای ضد روان پریشی تجویز می شود. بهتر است بدانید که مصرف هر کدام از این داروها عوارض جانبی مختص به خود را دارند. گاهی در بعضی از بیماران، طبق دستور پزشک از دارو جایگزین کلوزاپین برای درمان اختلالات روان پریشی استفاده می شود. در ادامه به مواردی که اثرات مشابه با این دارو را دارند، اما عوارض جانبی آنها تا حدودی با هم متفاوت است اشاره می کنیم.

Abilify (آریپیپرازول)

Abilify (آرپیپرازول) برای درمان روان پریشی و شیدایی به کار می رود. عوارض جانبی آن کمتر از سایر داروهای ضد روان پریشی گزارش شده است.

Zyprexa (الانزاپین)

Zyprexa (الانزاپین) که برای درمان روان پریشی کاملاً کاربردی است؛ اما نسبت به دارو های مشابه افزایش وزن و خواب آلودگی بیشتری ایجاد میکند.

Saphris (آسناپین)

Saphris (آسناپین) دارویی است که عوارض جانبی کمتری در مقایسه با سایر داروهای ضد روان پریشی دارد. آسناپین در درمان اختلال دو قطبی و اسکیزوفرنی بسیار موثر است؛ اما نسبت به دارو های مشابه قیمت بالاتری دارد.

Fanapt (ایلوپریدون)

Fanapt (ایلوپریدون) که برای درمان اسکیزوفرنی مورد استفاده قرار می گیرد البته مصرف کنندگان باید مبلغ زیادی را در ازای دریافت این دارو پرداخت کنند.

Haldol (هالوپریدول)

Haldol (هالوپریدول) که عوارض جانبی مثل افزایش وزن و خواب آلودگی ناشی از مصرف دارو های ضد روان پریشی را به حداقل رسانده است. مصرف این دارو ممکن است باعث بروز اختلالات حرکتی شود.

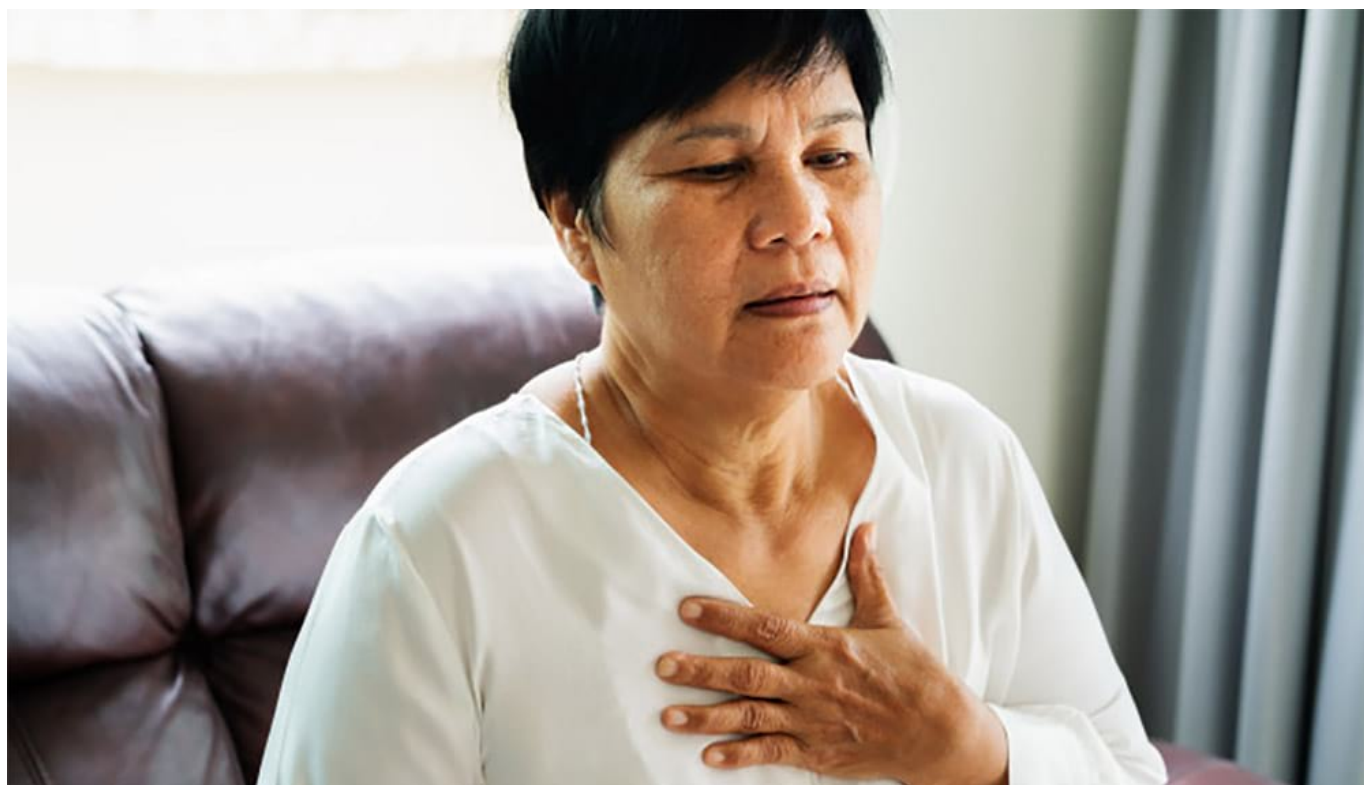
Seroquel (کوئتیپین)

Seroquel (کوئتیپین) که به عنوان دارویی موثر در درمان اسکیزوفرنی، مانیا و افسردگی معرفی شده است. افزایش وزن و بالا رفتن سطح گلوکز خون از جمله عوارضی است که با مصرف این دارو پدیدار می شوند.

Risperdal (ریسپریدون)

که دارویی کاملاً کاربردی و موثر در درمان شیدایی، اسکیزوفرنی و اوتیسم به حساب می آید. افزایش وزن و اختلالات هورمونی از جمله عوارض مصرف این دارو هستند.

تشنج با مصرف کلوزاپین

یک اختلال الکتریکی در مغز باعث ایجاد تشنج می شود که باعث تغییر در رفتار یا سطح آگاهی فرد میگردد. تشنج، یکی از عوارض درمان با کلوزاپین محسوب می شود. متأسفانه، هنوز علت دقیق تشنج ناشی از مصرف کلوزاپین مشخص نیست. اگرچه بروز تشنج در فرد تحت درمان با دارو ممکن است نگران کننده به نظر برسد، اما ادامه درمان ممکن است به نفع بیمار باشد.

عموماً، بین ۲ تا ۴ درصد از بیماران تحت درمان با دارو ممکن است دچار تشنج شوند. بررسی ها اثبات کرده اند، که خطر تشنج مربوط به دوز مصرفی است. بیشترین خطر متوجه بیمارانی است، که به تازگی مصرف این دارو را شروع کرده اند. در چنین شرایطی، برای پیشگیری از تشنج در مبتلایان، عموماً داروی ضد صرع تجویز میشود. در بیشتر مواقع دارو ضد صرع انتخابی، والپروات می باشد، البته استفاده از داروهایی مثل لاموتریژین، گاباپنتین و توپیرامات هم بسیار کاربردی هستند. با توجه به اینکه کلوزاپین در درمان اسکیزوفرنیا و اختلال اسکیزوافکتیو بسیار کاربردی و موثر است؛ محققان در تلاش هستند تا عوارض جانبی ناشی از مصرف دارو را تا حد ممکن به حداقل برسانند.

بہتر است افرادی که از داروهای ضد روان پریشی استفاده می کنند، از انجام فعالیت هایی مثل رانندگی یا کارهایی که نیاز به تمرکز بالا دارند، جداً خودداری کنند. البته تشنج را معمولاً میتوان با کاهش دوز داروی مصرفی، یا استفاده از داروهای ضد صرع با موفقیت کنترل کرد.

آیا مصرف قرص کلوزاپین خواب آور است؟

یکی از اثرات جانبی کلوزاپین، آرام بخشی یا خواب آلودگی است. البته این حالات بیشتر در بیمارانی که تازه شروع به مصرف این دارو کرده اند دیده می شود. طبق بررسی های انجام شده، اثرات کلوزاپین برای مبتلایان مانند یک قرص خواب آور است. البته اثرات خواب آلودگی، بیشتر با افزایش میزان دوز مصرفی اتفاق می افتد. بهتر است بدانید، که خاصیت آرام بخشی همیشه مشکل ساز نیست. از آنجا که افراد تحت درمان با این دارو، غالباً روان پریش و ناآرام هستند؛ پس خاصیت آرام بخشی می تواند برای آنها مفید باشد.

نتایج آزمایشات انجام شده ثابت کردند، که ۱۰ تا ۵۸ درصد از بیماران تحت درمان با کلوزاپین احساس آرامش، خواب آلودگی و خستگی بیشتری نسبت به بیماران تحت درمان با داروهای مشابه پیدا میکنند. خواب آلودگی، از جمله رایج ترین عوارض جانبی گزارش شده کلوزاپین می باشد. معمولاً احساس خواب آلودگی و آرام بخشی، در ابتدای درمان رخ میدهد و به تدریج طی ۴ تا ۶ هفته کاهش می یابد. پس از طی این دوره، با دادن دوزهای بالاتر در شب یا کاهش دوز، میتوان اثرات جانبی را به طور چشم گیری کنترل کرد.

افراد تحت درمان با این دارو، ممکن است در اوایل دوره مصرف از احساس خواب آلودگی در تمام طول روز شکایت کنند اما بعد از اینکه بیمار با مصرف ۲۰۰ یا ۳۰۰ میلی گرم دارو در روز از نظر بالینی بهبود پیدا کرد، اثرات آرام بخشی هم به شب منتقل میشوند. چنانچه افراد تحت درمان بیشتر از حد معمول بخوابند و یا حتی صبحها احساس خواب آلودگی داشته باشند، میتوانند قهوه یا کافئین مصرف کنند. بهتر است بدانید که کافئین میتواند سطح کلوزاپین خون را افزایش دهد. بیماران تحت درمان با این دارو نباید رانندگی کنند تا زمانی که دیگر اثرات آرام بخشی مسئله ساز نباشد.

منابع: rxlist.com، webmd.com، medlineplus.gov، drugs.com، iodine.com